

Ouderen worden steeds ouder

Lang leven de ouderen

Het aantal 65-plussers is de afgelopen decennia gestegen van nog geen 800 duizend in 1950 tot bijna 2,2 miljoen in 2000. In diezelfde tijd nam het aantal hoogbejaarden (80-plus) toe van 100 duizend tot een half miljoen. De toename van het aantal ouderen heeft onder meer te maken met de toegenomen levensverwachting. Hierdoor worden niet alleen meer mensen oud, maar worden ouderen ook steeds ouder.

Vrouwen hebben een grotere kans om oud te worden dan mannen. Daarom zijn vrouwen oververtegenwoordigd in de oudere leeftijdsgroepen. Onder de huidige 2,2 miljoen 65-plussers zijn 1,3 miljoen vrouwen en 0,9 miljoen mannen. Dit verschil is niet altijd zo groot geweest. Halverwege de vorige eeuw was het aantal vrouwen maar een tiende meer dan het aantal mannen. Dat dit verschil toen niet zo groot was komt doordat vrouwen en mannen in die tijd een minder grote kans hadden om oud te worden. Bovendien was het verschil in levensverwachting tussen mannen en vrouwen toen minder groot.

Het verschil in levensverwachting tussen mannen en vrouwen doet zich het meest gelden bij de hoogbejaarden. Van de huidige half miljoen mensen die 80 jaar of ouder zijn, is 70 procent vrouw.

Verweduwing

Het feit dat vrouwen ouder worden dan mannen heeft directe gevolgen voor de manier waarop ouderen wonen. Omdat het meestal de vrouw is die verweduwt, woont een groot aantal vrouwen op oudere leeftijd alleen. Vrouwen tussen de 65 en 75 jaar leven in meer dan de helft van de gevallen nog samen met hun partner. Boven deze leeftijden neemt het aandeel alleenstaande vrouwen sterk toe. Van de vrouwen tussen de 75 en 85 is meer dan de helft alleenstaand.

Oudere mannen zijn veel minder vaak alleenstaand omdat ze een kleinere kans hebben om te verweduwen. Bovendien zijn er in deze leeftijdsgroep minder mannen dan vrouwen. Het overschot

aan vrouwen uit zich in een groter aandeel alleenstaande vrouwen. Op zeer hoge leeftijd wonen mensen in toenemende mate in instellingen zoals verzorgings- en verpleeghuizen. Ook nu betreft het vooral vrouwen, omdat zij meestal achterblijven zonder partner die hen kan verzorgen. Vier van de tien vrouwen die 90 zijn wonen in een tehuis, tegen een kwart van de mannen.

Overleven

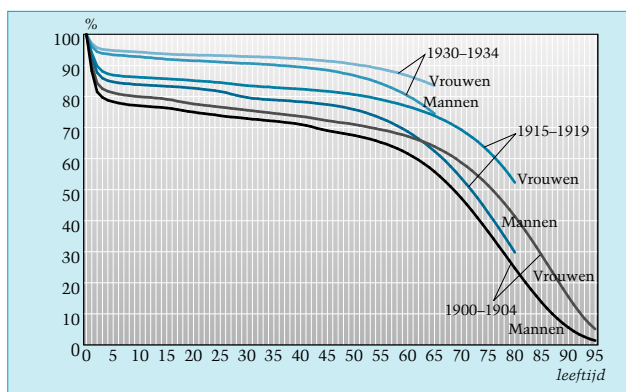
De mensen die op 1 januari 2000 65 jaar of ouder waren, zijn allen vóór 1935 geboren. Niet iedereen die in deze periode is geboren, is nog in leven. Met behulp van generatie-overlevings-tafels kan nagegaan worden hoeveel mensen van de oorspronkelijke geboortegeneraties nog in leven zijn.

Van de mannen die tussen 1930 en 1935 zijn geboren, was op 1 januari 2000 nog bijna driekwart in leven. Deze mannen zijn op dat moment tussen de 65 en 70 jaar. Van oudere generaties hebben minder mannen deze leeftijden bereikt. Van de mannen die zijn geboren in 1915–1919 werd 61 procent ouder dan 65 jaar. Van deze generatie was in 2000 iets meer dan een kwart nog in leven. Zij zijn dan tussen de 80 en 85 jaar oud. Van de vrouwen van deze generatie is nog bijna de helft in leven.

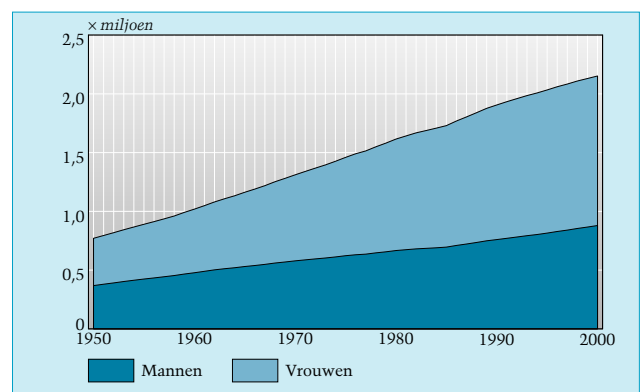
Sterfterisico's

Grote verschillen in overlevingskansen tussen mannen en vrouwen ontstaan vanaf 60-jarige leeftijd. De overlevingskansen van mannen nemen dan sterker af dan die van vrouwen. Bij

Overlevingscurven van drie geboortegeneraties naar geslacht

65-plussers op 1 januari naar geslacht

mensen van rond de 80 jaar zijn de verschillen het grootst, vanaf die leeftijd nemen de verschillen weer af.

Door de steeds kleiner wordende sterfterisico's bereiken jongere generaties vaker een hoge leeftijd dan oudere generaties. Dit komt niet alleen doordat mensen op oudere leeftijd een steeds kleinere kans hebben om te overlijden, maar ook doordat op middelbare en jongere leeftijden de sterfterisico's fors lager zijn. Van de mensen die in 1910–1914 zijn geboren, overleed nog negen procent van de jongens en zeven procent van de meisjes al in het jaar van geboorte. Bij mensen die twintig later zijn geboren, kwam nog maar vier procent van de jongens en drie procent van de meisjes zo snel te overlijden.

Hoe lang nog?

Steeds vaker bereiken mensen een hoge of zeer hoge leeftijd. Interessant is dan de vraag hoe lang zij naar verwachting nog te leven hebben. Op basis van een prognose van de toekomstige ontwikkelingen in de sterfte kan deze resterende levensverwachting berekend worden.

Vrouwen die zijn geboren in 1930–1934 hadden op 65-jarige leeftijd naar verwachting nog ruim 19 levensjaren voor de boeg, mannen nog bijna 16 jaar. Dit betekent dat deze vrouwen gemiddeld 84 jaar zullen worden en de mannen 81 jaar. Van de vrouwen

die in 1920–1924 zijn geboren, wordt verwacht dat ze op 75-jarige leeftijd gemiddeld nog 11,5 jaar zullen leven en mannen 9 jaar.

Prognose

Ook in de toekomst zal het aantal ouderen blijven toenemen. De Nederlandse bevolking wordt dus steeds ouder. Uit de *CBS-Bevolkingsprognose* blijkt dat het aantal 65-plussers zal toenemen van 2,2 miljoen in 2000 via ruim 3 miljoen rond 2020 en tot ruim 4 miljoen rond 2040. Het aandeel 65-plussers stijgt hiermee van bijna 14 procent tot 23 procent.

Deze vergrijzing krijgt pas echt gestalte vanaf 2010. In dat jaar zullen namelijk de babyboomers die kort na de oorlog zijn geboren 65 jaar worden. Door de aantocht van deze grote geboortegeneratie en de verwachting dat jongere generaties langer zullen leven, zullen ouderen meer en meer een rol van betekenis gaan spelen. Dit geldt in het bijzonder voor hoogbejaarden. Nu zijn er nog een half miljoen mensen van 80 jaar of ouder, halverwege de eeuw zullen dit er 1,3 miljoen zijn.

Deze forse toename van het aantal ouderen in de Nederlandse samenleving zal zich op diverse maatschappelijke terreinen doen gelden zoals de gezondheidszorg en de woningbouw. ◀

Maarten Alders en Ron Tas

Ouderen naar positie in het huishouden

